

De Almere Principles

Voor een ecologisch, sociaal en economisch duurzame toekomst van Almere 2030

Almere, de nieuwe stad die dertig jaar geleden werd ontworpen op uit zee gewonnen land, zal in 2030 leefbaar en gezond zijn. Ze zal zichzelf aanhoudend vernieuwen en omvormen en daarmee de kwaliteiten van haar meerkernige opbouw en haar omgeving versterken. Almere zal een vitale gemeenschap zijn met een rijke verscheidenheid aan woon- en werkmogelijkheden, in een weldadige overvloed van ruimte, water, natuur en cultuurlandschappen die door de tijd heen kunnen groeien en veranderen.

De Almere Principles zijn bedoeld als inspirerend richtsnoer voor iedereen die in de komende decennia betrokken is bij het doorontwerpen van Almere tot een duurzame stad. De verwerkelijking van deze visie is een cultuurdaad, en de uitdrukking van een optimistische benadering van de toekomst.

1 Koester diversiteit

Om de stad te verrijken, erkennen wij diversiteit als een bepalend kenmerk van robuuste ecologische, sociale en economische systemen. Door op ieder terrein diversiteit te waarderen en aan te moedigen, zal Almere gedijen als een stad die rijk is aan variatie.

Diversiteit is een noodzakelijke voorwaarde voor '... de basale processen die het leven op aarde mogelijk maken: de productie van schone lucht en biomassa, het instandhouden van voedsel-, stikstof- en waterkringlopen en van het klimaatsysteem' (Nationaal Milieubeleidsplan 4, 2001). Diversiteit is onontbeerlijk voor de mondiale gezondheid en evenzeer voor de kwaliteit van ons eigen leven. In natuurlijke systemen is diversiteit een teken van kracht. Diversiteit stelt ecosystemen in staat om ook tegen catastrofes en ziekten bestand te zijn, en zich te blijven ontwikkelen. De voordelen van diversiteit beperken zich niet tot natuurlijke systemen. In sociale verbanden vergroot diversiteit het vermogen van een cultuur om te scheppen, te innoveren en te bloeien. Het voedt een rijkdom aan betrokkenheid op ieder niveau en het versterkt de identiteit van een gemeenschap. Economische systemen met een hoge mate van diversiteit zijn beter in staat om veranderingen in de markt op te vangen, ondernemerschap te bevorderen en vernieuwing te stimuleren. Het koesteren van diversiteit in alle domeinen – ecologisch, cultureel, sociaal, economisch – versterkt de gezondheid op ieder schaalniveau, van lokaal tot mondiaal. William McDonough + Partners

Voor een jonge stad als Almere is vergroting van diversiteit op ieder gebied van extra belang, omdat de diversiteit op dit moment, na dertig jaar, nog altijd pril en dun is in vergelijking met oude en historisch gerijpte steden. De stad heeft veel jong bos, veel jonge woonwijken, een jonge bevolking met een brede multiculturele verscheidenheid, en veel jonge bedrijven. Dat zijn allemaal gunstige voorwaarden voor een steeds rijkere diversiteit in de toekomst. Maar de diversiteit moet ook actief worden bevorderd.

- a Ecologisch** Op ecologisch vlak staat Almere voor de opgave de biodiversiteit te vergroten, door het blauwgroene casco te ondersteunen en te versterken, het beheer te differentiëren en op regionaal niveau de water- en moerasgebonden natuur van de Oostvaardersplassen, het Oostvaarderswold en het IJmeer/Markermeer te verruimen en te verbeteren.
- b Sociaal** De sociale diversiteit moet worden verdiept zodat de eenzijdige opbouw als een middenklassestad wordt gecorrigeerd. De diverse elites (financieel, dienstverlenend, cultureel) zijn vergeleken met oudere steden ondervertegenwoordigd, en daarmee ook hun inbreng in het publieke leven van de stad. Het moet voor opkomende elites aantrekkelijk zijn om in de stad te blijven, en atypische niches in de instroom verdienen extra aandacht. De verscheidenheid in woonmilieus en voorzieningen moet groter worden, met name door het eigen initiatief van burgers centraal te stellen.
- c Economisch** Om economische diversiteit te stimuleren moet Almere ervoor zorgen dat bedrijvigheid van uiteenlopende branche en maat zich er thuis voelt en thuis blijft voelen, van werken aan huis tot en met bovenregionale bedrijventerreinen. De Almeerse economie is vitaal en dynamisch, en het is de opgave om die kracht zich verder te laten ontplooiën tot voordeel van de stad als geheel. Vooral de aan duurzaamheid gerelateerde bedrijvigheid biedt grote kansen. Omwille van de economische soliditeit is het noodzakelijk om meer en hoger onderwijs naar Almere te halen.

2 Verbind plaats en context

Om de stad te verbinden, zullen wij haar identiteit verankeren en versterken. De stad zal vanuit eigen kracht en tot wederzijds voordeel actieve relaties onderhouden met de haar omringende gemeenschappen in breedste zin.

Alle bewoners van een ecosysteem zijn van elkaar afhankelijk. Naar mate mondiale en lokale gemeenschappen onlosmakelijk met elkaar verweven raken, vervagen de grenzen van ecosystemen. Lokale problemen zijn mondiale problemen geworden, en lokale oplossingen hebben de kracht om de wereld te veranderen. En dus is iedere gemeenschap betrokken bij het behoud van een ecologisch, sociaal en economisch gezonde aarde. We moeten creatief samenwerken voor het succes van het geheel. Deze belangrijke taak begint thuis. Door intensief betrokken te zijn bij onze plaatselijke gemeenschap en haar sociale, culturele en economische kracht, en door ons te verbinden met lokale energie- en materiaalstromen, kunnen we duurzame ecosystemen, sociale verbanden en economieën creëren die op hun beurt bijdragen aan de regionale en mondiale gezondheid. **William McDonough + Partners**

De onderlinge afhankelijkheid krijgt concreet vorm in het stedelijke systeem. Geen enkele stad kan een autonoom en geïsoleerd bestaan leiden. Dat geldt sterk voor Almere, dat vanaf het begin is ontworpen als integraal onderdeel van de noordvleugel van de Randstad. En ook in de toekomst is Almere niet los te zien van de economische, sociale, culturele en infrastructurele netwerken die het verstedelijkte middendeel van Nederland samenbinden.

- a Identiteit** Almere staat voor de opgave haar identiteit te verduidelijken. Almere is niet langer alleen maar een afgeleide van de noden en wensen van elders, maar wat dan wel? Aanknopingspunten zijn te vinden in de bijzondere ruimtelijke en sociale kenmerken van de **new town** in de polder, in de bijzondere relatie met het water en de waternatuur, en in de jonge of oeroude geschiedenis van het gebied. Deze onderzoekende aandacht voor de *genius loci* en de identiteit van Almere moet niet worden gezien als een vorm van navelstaren, maar als een manier om cultureel zelfbewustzijn op te bouwen en daarmee naar buiten te treden.
- b Alzijdigheid** Almere moet haar bijzondere positie op de rand van Randstad en boerenland benutten voor een meer alzijdige oriëntatie. De fysieke, sociale en economische relatie met Amsterdam en Schiphol blijft cruciaal, en zal verder worden uitgewerkt in het denken over de Dubbelstad. Maar daarnaast moet Almere de banden intensiveren met de andere omliggende gebieden: Gooi, Eemstreek, Utrecht, Zeewolde, Gelderland, Overijssel, IJmeer, West-Friesland, Lelystad, luchthaven Lelystad. Almere moet zich meer bewust worden van de vele internationale connecties, of het nu de plaatsen van herkomst zijn van de veelkleurige bevolking, of de economische relaties via Schiphol, of de langeafstandsroutes van trekvogels die vlakbij Almere in een 'vogelhub' samenkomen.
- c Bereikbaarheid** Er ligt een bijzondere opgave voor Almere in het wegnemen van de vele hindernissen en haperingen die nu nog in de (ecologische, sociale, economische, fysieke, mentale) netwerken te vinden zijn. Vooral de infrastructuur voor openbaar vervoer (trein, bus, en nieuwe modaliteiten daartussen) en auto's moet dringend worden verbeterd; een onbereikbare stad is een gemankeerde stad.

3 Combineer stad en natuur

Om de stad betekenis te geven, zullen wij bewust streven naar unieke en bestendige combinaties van het stedelijke en het natuurlijke weefsel, en naar een verhoogd besef van de menselijke verbondenheid met de natuur.

Mensen hebben een aangeboren noodzaak om zich met de natuur te verbinden. Contact met de natuur verbetert de gezondheid en de productiviteit van kantooremployees, vermeerderd de herstelcijfers en verlaagt de pijn bij zieken, vermindert stress, en verhoogt het leervermogen. De band tussen natuur en mens is niet alleen psychologisch; voor ons naakte bestaan zijn wij afhankelijk van de overvloed van de natuur. Schone lucht, water en bodem voeden onze gemeenschappen en voorzien gebouwen en steden in dat wat zij nodig hebben om te groeien. Zelfs in de meest stedelijke omstandigheden is het mogelijk de warmte van de zon te voelen, de seizoenen te ervaren en deel uit te maken van de natuurlijke kringlopen. Een sterker besef van deze verbondenheid kan leiden tot verantwoordelijkheid en respect voor de natuur, en het moedigt aan tot nieuwe modellen voor groei die de natuurlijke wereld zullen verheffen en behouden. William McDonough + Partners

Zo wil Almere verstedelijken: niet ten koste van de natuur, maar met de natuur. Dat streven heeft al een lange geschiedenis. Vanaf het begin hebben de plannenmakers van Almere ernaar gestreefd natuur en stad niet als tegengesteld of vijandig te zien, maar als twee fenomenen die op allerlei niveaus als vanzelfsprekend kunnen samengaan. Op het hoogste niveau kreeg de stad een natuurlijke pendant in het internationaal erkende wetlandsreservaat van de Oostvaardersplassen. Op het middenniveau bieden de afzonderlijke kernen en groenzones tal van mogelijkheden voor natuurexpressies. En ook op het laagste schaalniveau biedt de stedelijke ontwikkeling kansen voor natuurontwikkeling, die omgekeerd de belevingswaarde en de economische waarde van de woonmilieus verhoogt.

- a Behouden** Het is de opgave voor Almere om het unieke netwerk voor natuur ook in de toekomst te koesteren en behouden. Niet alleen vanwege de natuurlijke kwaliteiten, maar ook om de grote waarde voor het dagelijkse stedelijke leven. De natuur is sterk genoeg om telkens opnieuw kansen voor zichzelf te scheppen. De tijd zal de bestaande groenstructuur verdiepen, de stad en de natuur worden ouder en rijper, en er kan steeds weer een nieuw, verrassend evenwicht tussen stad en natuur ontstaan.
- b Benutten** Er is een aanhoudende inspanning nodig om de kansen die de natuur biedt daadwerkelijk te benutten. Natuur moet niet worden gezien als een patiënt maar als een levensader. Op ieder schaalniveau moeten natuur en stad worden verbonden in het ruimtelijk ontwerp. Van de schaal van het Oostvaarderswold tot en met het vegetatiedak of de vogelnestvriendelijke bouwwijze, van het contact met de natuur in de vorm van een moerastocht tot en met het winnen van wind- of zonne-energie.
- c Combineren** Wie natuur en stad als strikt gescheiden sectoren behandelt, doet beide te kort, en ook zichzelf. Maar wie alert en ondogmatisch speurt naar combinatiemogelijkheden, kan zonder schuldgevoel aan de stad en aan de natuur werken. Natuur kan stedelijke functies op een hoger plan brengen, en andersom, tot beider bloei. Het is de opgave van Almere om die bloei te bevorderen.

4 Anticipeer op verandering

Om op de evolutie van de stad voort te bouwen, zullen wij een ruime mate van flexibiliteit en aanpasbaarheid in onze plannen en programma's opnemen, en daarmee onvoorspelbare kansen voor toekomstige generaties mogelijk helpen maken.

Net zoals de natuur voortdurend evolueert, verandert ons begrip van de juiste handelwijze naar mate we meer over de wereld leren. Plannen en programma's zijn alleen duurzaam als ze zich in de loop der tijd kunnen aanpassen aan een nu nog onbekende toekomst. Door vanaf het begin flexibiliteit en aanpasbaarheid in de plannen op te nemen, kunnen we de waarde van de geïnvesteerde tijd, materialen en energie maximaliseren terwijl we tevens een waardevol erfgoed nalaten voor deze en volgende generaties. William McDonough + Partners

Almere is vanaf het begin opgezet als een raamwerk voor groei. Het is een schoolvoorbeeld van 'planning voor onzekerheid'. Toen eraan werd begonnen, was onzeker hoeveel inwoners de stad uiteindelijk zou tellen: het konden er 125.000 zijn maar ook het dubbele, mede afhankelijk van regionale en nationale ontwikkelingen. Bij die onzekerheid past geen blauwdrukplanning met een 'affe' stad als eindbeeld, maar een solide en weloverwogen compositie van groen en open ruimte die meteen kon worden gebruikt maar die ook vrijheid liet voor latere invulling en transformatie. De toen geschapen flexibiliteit en overmaat voor de lange termijn zijn overal in de stad te vinden, zelfs in het centrum dat decennia lang wachtte op het juiste moment voor een volwassen stadshart. Zelfs het raamwerk van bos is niet eeuwig en onveranderlijk; de eerst nog eenzijdige aanplant wordt rijker en diverser en biedt plaats aan bijzondere functies, zoals het stadslandgoed de Kempphaan.

- a Blijvende ruimtelijke overmaat** Almere staat voor de taak om deze goede gewoonte van overmaat en flexibiliteit voort te zetten. Ook nu de stad een nieuwe fase in gaat, moet planning worden opgevat als een estafette waarin de generaties het stokje aan elkaar doorgeven. Het constante doel van deze langdurige estafette is een stedelijke gemeenschap waarin iedere generatie zich optimaal kan ontplooiën, daarbij krachtig gesteund, en niet belemmerd, door de nalatenschap van de vorige generaties.
- b Veranderende uitwerking** Almere moet deze traditie van planning voor onzekerheid voortzetten en tegelijkertijd de uitwerking veranderen. Tot dusver kon Almere putten uit een ruim areaal land dat vanaf het begin voor verstedelijking bestemd was, en in de tussentijd een agrarische functie had. Met de Schaalsprong komt het einde van dit areaal in zicht. Het blijft mogelijk om fysieke ruimte open te laten (hectaren reserveren), maar daarnaast komt, in de geest van 'cradle to cradle', de nadruk te liggen op de omkeerbaarheid van stedelijke ingrepen.
- c Mentale overmaat** Almere staat ook voor de opgave om een 'mentale overmaat' te scheppen in de planningsmethode en het stadsbeleid. In het thans vaak knellende en frustrerende pakket wetten, regels, normen, protocollen, werkwijzen, juridische constructies en financieringsafspraken moet rek en ruimte worden gegarandeerd voor de toekomst. Visionaire vergezichten zijn noodzakelijk maar niet voldoende; het moet vervolgens ook in de praktijk vanzelfsprekend en realistisch zijn om te werken aan plannen met een grensverleggend karakter en een zeer verre tijdshorizon.

5 Blijf innoveren

Om de stad vooruit te brengen, zullen wij nieuwe en verbeterde processen, technologieën en infrastructuren aanmoedigen en experimenten en kennisuitwisseling ondersteunen.

Het oplossen van de uitdagingen waarvoor de wereld momenteel staat, vereist nieuwe benaderingen die onze samenleving, onze economie en onze verhouding tot het milieu voortdurend heronderzoeken. Experiment en innovatie zijn van wezenlijk belang. Door nieuwe modellen uit te vinden en vrijelijk met anderen te delen, kunnen we ecologieën, gemeenschappen en economieën opbouwen die de problemen van vandaag overstijgen en die onze kleinkinderen van gezondheid en overvloed zullen voorzien. William McDonough + Partners

Almere is een bijzonder geschikte stad om een deel van deze innovatieve taak op zich nemen. De stad is al dertig jaar een vrijplaats, een broedplaats en een laboratorium voor vernieuwing op velerlei gebied. De pioniersgeest is te vinden bij burgers en bedrijven en in de manier waarop aan de ontwikkeling van de stad wordt gewerkt. De voortdurende wil om te verbeteren en dus te vernieuwen, blijft ook in de toekomst bestaan, en kan zelfs nog veel sterker worden.

a Innovatie en duurzaamheid Almere moet in de komende tijd deze innovatieve kracht verbinden met de keuze voor een duurzame stedelijke ontwikkeling. Veel van de duurzame ingrepen, processen, technieken en materialen die Almere op grote schaal nastreeft, moeten nog worden doorontwikkeld of voor praktische toepassing geschikt gemaakt. Dat schept een zeer gunstig klimaat voor onderzoek, experiment en innovatie met een directe koppeling naar de Almeerse praktijk en met een (inter)nationale uitstraling. Het is aantrekkelijk voor (universitaire) onderzoeksinstituten en specialistische bedrijven om hiervan deel uit te maken. De combinatie van duurzaamheid en innovatie brengt talloze prachtige kansen voort, en Almere staat voor de taak deze kansen te benutten.

b Concentratie en cumulatie van kennis Innovatie is niet alleen: nieuwe dingen uitvinden, maar ook: nieuwe manieren uitvinden om bestaande goede ideeën in praktijk te brengen. Ook hier ligt een opgave voor Almere. De stad kan snelheid maken door reeds bestaande, vaak al jarenlang gerijpte ideeën over duurzaamheid bijeen te brengen en te benutten. Almere moet ervoor zorgen dat theorie en praktijk, toepassing en evaluatie, in een voortdurende wisselwerking staan zodat kennis en inzicht daadwerkelijk kunnen cumuleren. Zo kan Almere een centrum van kennis en bedrijvigheid op het gebied van duurzaamheid worden. Dat draagt bij aan het (inter)nationale economische profiel terwijl de innovaties ook direct aan de stad ten goede komen.

c Institutionele innovatie Om innovatie in de praktijk te laten slagen, is tevens een mentale, instrumentele en bestuurlijke innovatie vereist. Innovatie veronderstelt de bereidheid om vertrouwd terrein te verlaten en nieuwe wegen in te slaan, en daarbij het risico van het onbekende niet uit de weg te gaan. Er is een voortdurende innovatie nodig in de regelgeving en de werkmethoden. De gemeentelijke organisatie moet hier een voorbeeldfunctie hebben.

6 Ontwerp gezonde systemen

Om de stad te verduurzamen, zullen wij in onze stedelijke systemen 'cradle to cradle'-oplossingen benutten, in het besef van de onderlinge afhankelijkheid van ecologische, sociale en economische gezondheid op ieder schaalniveau.

We kunnen ervoor zorgen dat onze daden uitsluitend positieve effecten hebben door de natuur als een model te nemen. 'Cradle to cradle', een positieve, regenererende ontwerpbenadering gemodelleerd naar de natuur, heeft drie hoofdprincipes: afval is voedsel, ga uit van vernieuwbare energiebronnen, en respecteer diversiteit. Deze eenvoudige begrippen kunnen diepe gevolgen hebben voor de gezondheid van niet alleen onze gemeenschap, maar de hele regio en de wereld. Vernieuwbare energie schakelt het milieuverval uit dat verbonden is aan de conventionele energieproductie. Door technische grondstoffen in gesloten kringlopen terug te winnen verdwijnt de noodzaak van ruwe grondstoffen en vuilstortplaatsen. Een gezonde bodem en een gezonde habitat ontstaan doordat biologisch afval veilig wordt gecomposteerd. Deze oplossingen bieden niet alleen milieuvordelen, maar ook kansen voor nieuwe ondernemingsmodellen zodat ze de economie stimuleren en een betere levenskwaliteit scheppen voor iedereen. William McDonough + Partners

Almere beseft dat de Schaalsprong – 60.000 woningen erbij tot aan 2030 – een unieke kans biedt voor een effectieve grootschalige systeeminnovatie om de stad te verduurzamen. Bij de uitwerking laat Almere zich inspireren door de 'Hannover Principles' en de 'cradle to cradle'-filosofie van Michael Braungart en William McDonough. Hierin wordt duurzaamheid niet voorgesteld als een zaak van schuld en boete maar als een positieve en verstrekkende ontwerpogave – 'remaking the way we make things' – met een aantrekkelijk toekomstbeeld:

'Zou het niet fantastisch zijn als we geen schuldgevoelens zouden hebben over de industrie, maar er trots op kunnen zijn? (...) Als nieuwe gebouwen lijken op bomen en zorgen voor schaduw, voor een leefgebied voor zangvogels, voor voedsel, voor energie en voor schoon water? Als elke nieuwe aanwinst de ecologische, culturele en economische rijkdom van de mensheid verdiept? Als moderne maatschappijen worden gezien als weldoeners, omdat ze zich op het goede zouden richten in plaats van de planeet naar de rand van de afgrond te jagen?' (uit: Cradle to Cradle)

- a Mentaliteit** De veranderingsopgave wordt ook door Almere opgevat als een ontwerpogave, als een grondige maar realistische herziening van al onze werkmethoden. De techniek is dienend, de mentaliteit is cruciaal. Stedelijke systemen moeten niet worden benaderd als veredelde installatietechniek, maar als volwaardige en complexe ontwerpogaven waarmee grote sprongen naar duurzaamheid kunnen worden gemaakt. Als stad onder het zeeniveau moet Almere doordrongen zijn van de noodzaak van welbewuste en intelligente inspanningen om de bijdrage van de mens aan de klimaatverandering drastisch terug te brengen.
- b Hardware** Almere stelt zich ten doel deze mentaliteit te laten doorwerken op ieder terrein. De opgave is om duurzaamheid door te voeren in de **hardware** van de stad, in de waterhuishouding en in de nutsystemen voor water, energie, afval en verkeer die de stedelijke samenleving dag in dag uit ten dienste staan. Het doel is een toekomst met zoveel mogelijk schone en vernieuwbare energie, met hoogwaardige kringlopen van water, afval en grondstoffen. Bij stedenbouwkundige plannen moet steeds de vraag worden gesteld of de gezondste opties (lopen, fietsen, openbaar vervoer) tevens de meest voor de hand liggende en aantrekkelijkste zijn.
- c Koersvastheid** De verduurzaming van de stedelijke systemen vereist, naast een scherp en helder ontwerp, ook koersvastheid (**sense of direction**) en de bereidheid en het vermogen om volgens het gekozen ontwerp over een lange periode geduldig voort te gaan. Almere heeft bewezen dat ze dat kan, getuige eerdere gelukkige ontwerpkeuzen zoals het unieke openbaarvervoersysteem en overvloedige aanwezigheid van groen. De keuze voor duurzaamheid moet een duurzame keuze zijn.

7 Mensen maken de stad

Vanuit de erkenning dat burgers de drijvende kracht zijn in het maken, behouden en verduurzamen van de stad, ondersteunen wij hun streven om hun unieke mogelijkheden te verwezenlijken, met bezieling en waardigheid.

'Burgers met kennis van zaken vormen de beste garantie voor rentmeesterschap', stelt het Milieuprogramma van de Verenigde Naties. De duurzaamheidsbeweging is mede ontstaan als onderdeel van een speurtocht naar economische en sociale rechtvaardigheid, en ook in de definitie die de commissie Brundtland hanteert voor duurzame ontwikkeling – 'een ontwikkeling die tegemoetkomt aan de noden van het heden zonder de behoeftevoorziening van de toekomstige generaties in het gedrang te brengen' – ligt de nadruk op de sociale dimensie. In een duurzame gemeenschap heeft iedereen zeggenschap over en betrokkenheid bij het vormgeven aan de toekomst. Alleen als hieraan wordt voldaan kunnen we werkelijke ecologische en economische duurzaamheid bereiken. William McDonough + Partners

Almere vindt dat burgers veel meer invloed moeten hebben op de ontwikkeling van de stad. Mensen 'maken' de stad, in ruimtelijke en sociale zin, ieder afzonderlijk maar vooral ook gezamenlijk, en ze moeten principieel de ruimte krijgen om dat naar eigen inzicht te doen. Sleutelbegrippen zijn individuele vrijheid, emancipatie en sociale samenhang, zelfverwerkelijking, zelforganisatie en zelfregulering. Er moet veel meer ruimte komen voor burgerinitiatief in de woningbouw en in het ruimtelijk en sociaal functioneren van buurten en wijken. Door verantwoordelijkheid en cohesie te koesteren wordt de gemeenschap versterkt. Almere is daarmee aantrekkelijk als 'emancipatiemachine' voor nieuwkomers van buiten, maar ook voor degenen die er al wonen en er willen blijven.

- a Planning** Almere moet hiervoor andere vormen van planning ontwikkelen: welbewust en krachtig op de hoofdlijnen van het sociaal en ruimtelijk raamwerk, en terughoudend en royaal daarbinnen. De eerste concrete uitingen zijn het grootschalige programma voor particulier opdrachtgeverschap in de woningbouw, 'ik bouw mijn huis in Almere', het stimuleren van nieuwe vormen van 'mede-opdrachtgeverschap', en het initiatief tot de ontwikkeling van een 'sociaal duurzame wijk', Almere Hout Noord.
- b Zelforganisatie en duurzaamheid** Zelforganisatie levert kansen voor de sociale inbedding van het duurzaamheidsstreven. Ecologische duurzaamheid en het bevorderen van gezondheid in brede zin kunnen belangrijke en inspirerende thema's zijn voor sociale organisatie. Technisch vernuft en ontwerp kwaliteit in dienst van ecologische oplossingen gaan uitstekend samen met een hechte sociale dimensie. De gemeente moet degelijke initiatieven van onderop steunen, en behulpzaam zijn bij deskundigheidsbevordering van de burger.
- c Kennis en zorg** Of mensen daadwerkelijk de stad zullen maken, en haar beter en mooier en duurzamer zullen maken, is afhankelijk van het vermogen van burgers om zelfstandig, met kennis van zaken en zonder angst over de koers van hun leven te beschikken. Belangrijke voorwaarden voor **empowerment** zijn daarom goed onderwijs en goede zorg. Die moeten op alle niveaus subliem zijn. Zodat oude en nieuwe Almeerders zich thuis voelen in dit gunstige klimaat voor ontplooiing en met hun inzet en enthousiasme in Almere's toekomst zullen investeren.

De Almere Principles

Voor een ecologisch, sociaal en economisch duurzame toekomst van Almere 2030

De woorden van de Almere Principles zullen tot leven komen en betekenis krijgen door menselijk handelen, en door hen op elk niveau als beginsel te nemen van ieder ontwerp voor de stad als geheel.